Riikliku küberturvalisuse uudiskiri

2021-12

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium

Vabariigi Valitsus kehtestas nõuded sidevõrkude turbele ning uuendas Küberjulgeoleku nõukogu koosseisu

Välisministeerium

ÜRO uue avatud kübertöörühma avang New Yorkis

Lastekaitse Liit

8. veebruaril 2022 tähistatakse rahvusvahelist turvalise interneti päeva

Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium

Seekordses uudiskirjas

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Vabariigi Valitsus kehtestas nõuded sidevõrkude turbele ning uuendas Küberjulgeoleku nõukogu koosseisu 3

Ettevalmistused energia sektori küberturvalisuse aktiks 3

Välisministeerium

ÜRO uue avatud kübertöörühma avang New Yorkis 4

Eesti-USA saatkonna küberkohtumine 4

Eesti-Jaapani küberdialoog 4

Internetivabaduse koalitsiooni aastakonverents 5

Lastekaitse Liit

8. veebruaril 2022 tähistatakse rahvusvahelist turvalise interneti päeva 5

e-Governance Academy

Valmis ENISA küberturvalisuse teadlikkuse raport 6

Valmis Uganda küberstrateegia 6

eGA kaasati USAIDi küberturvalisuse abiprogrammidesse 6

TalTech

Küberkaitse magistriõppesse algab uute tudengite vastuvõtt 6

Küberolümpia teadusprojektis osalesid noored ligi 78 000 korda 6

Uudiskirjaga liitumiseks saada soov **martin.paluoja@mkm.ee**

Vabariigi Valitsus kehtestas nõuded sidevõrkude turbele ning uuendas Küberjulgeoleku nõukogu koosseisu

16. detsembril 2021.a võttis Vabariigi Valitsus vastu muudatused määrusele nr 140 „Nõuded sideteenuse osutamisele ja sidevõrkude tehnilised nõuded" ning Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni põhimäärusele.

Esimesega kehtestati uued turbenõuded 5G sidevõrkude taristule ja pakkujatele ning pandi paika protsess mille kaudu tuleb sideettevõtjatel Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (TTJA) kaudu hankida kasutusluba uute riist- või tarkvaralahenduste kasutusele võtmiseks. TTJA küsib hinnangut nii julgeolekuasutustelt kui Riigi Infosüsteemi Ametilt (RIA) ning kui esitatakse arvamus, et tehnoloogia võib ohustada riigi julgeolekut, liigub kasutusloa taotlus edasi Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni (VVJK) Küberjulgeoleku nõukogu ette kooskõlastamiseks. Lisaks kehtestati määruse muudatusega uued teavitamis- ja auditeerimiskohustused.

VVJK põhimääruse muutmine seisnes selles, et Küberjulgeoleku nõukogule anti põhimääruse muudatusega ülesandeks kooskõlastada sideettevõtjate taotluses nimetatud riist- või tarkvara vastavust riigi julgeolekuhuvidele. Samuti pandi paika komisjoni juures tegutseva Küberjulgeoleku nõukogu uuendatud koosseis. Selle liikmete hulka kuuluvad nüüd esindaja igast ministeeriumist, TTJA-st, RIA-st, Andmekaitse Inspektsioonist, Politsei- ja Piirivalveametist, Kaitsepolitseiametist, Välisluureametist, Prokuratuurist, Kaitseväest, Kaitseliidust ning Riigikantseleist.

Ettevalmistused energia sektori küberturvalisuse aktiks

Euroopa Komisjon esitas 23.07.2021 ENTSO-E'le (Euroopa elektrisüsteemihaldureid koondav organisatsioon) pöördumise, millega sooviti, et ENTSO-E koostaks energeetika sektorile kohalduva küberturvalisuse õigusakti (Network Code on Cybersecurity). ENTSO-E läbi viidud avalik konsultatsioon lõppes 10.12.2021 ning saadud tagasiside põhjal tuleb ENTSO-E'l edastada Komisjonile vastav õigusakti ettepanek hiljemalt 14.01.2022. Konsulteerimisel olnud ettepaneku tekst ning avaliku konsultatsiooni ülevaade on leitav siit.

ÜRO avatud kübertöörühma istung New Yorkis

ÜRO uue avatud kübertöörühma avang New Yorkis

Uue ÜRO avatud kübertöörühma (Open-ended Working Group; OEWG) esimesel sisukohtumisel 13.–17. detsembril New Yorkis oli tähelepanu keskmes valitsusväliste osapoolte kaasamise tingimuste läbipaistvamaks muutmine, millele seisab aga vastu käputäis riike. Siiski jõuti nädala jooksul läbi võtta ka igati ambitsioonikas tööprogramm — räägiti uutest ja potentsiaalsetest ohtudest küberruumis ning kurssi püüti seada vabatahtlike kübernormide, rahvusvahelise õiguse, usaldusmeetmete, kübersuutlikkuse arendamise ja regulaarse institutsionaalse dialoogi teemade edendamiseks. Uus viieaastane OEWG on järg märtsis 2021 konsensusraportiga lõppenud eelmisele kaheaastasele protsessile. Arvestades et ka kuues ÜRO valitsusvaheline küberekspertide töörühm (Group of Governmental Experts; GGE) leppis kokku oma konsensusraportis mais 2021, on Vene Föderatsiooni algatatud OEWG hetkel ainuke 1. komitee protsess, mis keskendub küberjulgeolekule rahu ja julgeoleku kontekstis. OEWG järgmine sisukohtumine toimub 28. märtsist 1. aprillini 2022. Eesti osales eksperttasemel pealinnast, üldiste positsioonide ja sõnavõttudega saab tutvuda siin.

Eesti–USA saatkonna küberkohtumine

Pea üle kahe aasta toimus 16. detsembril taaskord Eesti ametiasutuste ja USA saatkonna kahepoolne küberkohtumine. Välisministeeriumi juhitud kohtumisel osalesid samuti majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi, Riigi Infosüsteemi Ameti, Kaitseministeeriumi, Riigikantselei ja NATO Küberkaitsekoostöö Keskuse esindajad. Kohtumise päevakord sisaldas teemasid nagu arengud Eesti ja USA kübermaastikel, lunavara vastane võitlus, kõrge riskiga tehnoloogia tootjate vältimine, EL-i küberpoliitika ning kahepoolne koostöö sh õppused, ühisprojektid jms. Ühiselt leiti, et koroonaolukord võimaldab, võiksid sarnased kohtumised taas muutuda regulaarseteks.

Eesti–Jaapani küberdialoog

22. detsembril toimus neljas Eesti ja Jaapani küberdialoog, seekord virtuaalselt. Jaapani delegatsiooni juhtis uus küberpoliitika saadik Yutaka Arima, Eesti delegatsiooni küberdiplomaatia erisaadik Heli Tiirmaa-Klaar. Vahetati infot viimaste siseriiklike arengute osas küberturvalisuse valdkonnas, pikemalt peatuti küberrünnakute omistamise ning globaalsete protsessidega seonduvatel arengutel. Jaapan

VÄLISMINISTEERIUM

tundis suur huvi Tallinn Manual 3.0 protsessi vastu. Lühidalt arutati ka kübersuutlikkuse arendamise koostöö võimalusi. Eelmine Eesti-Jaapani küberdialoog toimus 2017. aastal.

Internetivabaduse koalitsiooni aastakonverents

30. novembrist 3. detsembrini toimus Soome võõrustamisel virtuaalselt internetivabaduse koalitsiooni (Freedom Online Coalition, FOC) aastakonverents, millega tähistati ka koalitsiooni 10. aastapäeva. Üritusel osales üle 800 inimese 72 riigist. Juubel andis hea võimaluse tõsta FOC nähtavust ja seada sihte internetivabaduse ja inimõiguste edendamiseks. Ürituse kulminatsiooniks oli ministrite kohtumine, kus võeti vastu poliitiline avaldus, milles 34 riiki kinnitasid üle oma pühendumist internetivabaduse edendamiseks. Konverentsil jäi kõlama mõte, et interneti mistahes haldamine peab toimuma vastavuses inimõigustega ja sellesse tuleb kaasata kõik huvigrupid. Soomelt võttis FOCi eesistumise üle Kanada. Eesti jätkab osalemist nn eesistuja sõprade rühmas, mis suunab koalitsiooni tegevust, ning otsustas toetada FOCi tegevust 30 000 euroga.

Lastekaitse Liit
Estonian Union for Child Welfare

8. veebruaril 2022 tähistatakse rahvusvahelist turvalise interneti päeva

Käesoleval aastal kutsub Targalt internetis meeskond koos partneritega üles kõiki ja eelkõige noori kaasa mõtlema ja tegutsema selle nimel, et oleksime hoolivad ja viisakad ka internetis. Kui märkame internetis kellegi suhtes ebaviisakat või keskkonna reegleid eiravat käitumist, siis on oluline, et teaksime, kuidas reageerida ning millisel viisil saame aidata.

Kutsume kõiki koole tähistama 8. veebruaril turvalise interneti päeva õpilaselt-õpilasele teavitustegevuse korraldamise kaudu. Meie ootus on, et vanemate klasside õpilased viivad sellel aastal läbi "Targalt internetis õppetunni" noorematele klassidele. Selleks valmivad jaanuari lõpuks õppematerjalid ja video, mis aitavad vanematel õpilastel noorematele teadmisi anda.

Lisaks korraldame lapsevanematele ja õpetajatele veebiseminari, kuidas lapsi ja noori aidata erinevate probleemide puhul, mis võivad internetis tegutsedes ette tulla. Turvalise interneti päevaks ilmub traditsiooniliselt Lastekaitse Liidu ajakirja Märka Last Targalt internetis erinumber ja toimub veel palju muud põnevat. Täpsem info siin.

Targalt internetis projekti eesmärk on laste ja lapsevanemate targem internetikasutus. Projekti viivad ellu MTÜ Lastekaitse Liit, Haridus- ja Noorteamet, Tallinna Tehnikaülikool ja Sotsiaalkindlustusamet.

e-Governance Academy

Valmis ENISA küberturvalisuse teadlikkuse raport

Projekti „ENISA: küberturvalisuse teadlikkuse tõstmine" raames koostasid E-riigi Akadeemia (eGA) kübereksperdid küberturvalisuse teadlikkust käsitleva aruande, mille eesmärk on aidata ELi liikmesriikidel edendada oma kodanike turvalist käitumist Internetis. Raport esitab põhjaliku ülevaate ja analüüsi EL-i liikmesriikide teadlikkuse tõstmise tegevustest ja plaanidest, sh RIA tegevustest Eestis.

Valmis Uganda küberstrateegia

eGA nõustas Uganda riikliku infotehnoloogia ametit (NITA-U) riigi küberturvalisuse strateegia uuendamisel. Ajakohastatud küberturvalisuse strateegia on aluseks usaldusväärse küberruumi loomisel Uganda elanikele ja ettevõtetele ning küberturvalisuse riskide juhtimisel. Küberstrateegia koostasid Epp Maaten, Elsa Neeme ja Toomas Vaks koostöös Uganda küberorganisatsioonidega. Tööd rahastas Maailmapank.

eGA kaasati USAIDi küberturvalisuse abiprogrammidesse

Esimese Eesti organisatsioonina on eGA valitud Ameerika Ühendriikide Rahvusvahelise Arenguabi Agentuuri (USAID) partnerite hulka, kes tugevdavad arengumaade küberturvalisust. Vastav leping sõlmiti PM Consulting Groupiga, kes juurutab USAIDi küberturvalisuse koostööprogramme.

TalTech

Küberkaitse magistriõppesse algab uute tudengite vastuvõtt

TalTechis on saanud traditsiooniks alustada uute tudengite vastuvõttu juba aasta alguses, et sisseastuja saaks olla huvipakkuva õppekava ja valdkonna infoväljas ning saada kutseid ülikooli erinevatele üritustele. Vastuvõtt algab ka küberkaitse magistriõppekavale ning on avatud kuni 6. juulini.

Tegemist on Tallinna Tehnikaülikooli ja Tartu Ülikooli ühendõppekavaga, kus tudengid võtavad kursuseid mõlemast ülikoolist. Küberkaitse ja digitaalse ekspertiisi peaerialade õpe toimub valdavalt Tallinnas ning krüptograafia peaeriala õpe toimub valdavalt Tartus. Õppetöö toimub inglise keeles. Tegemist on rahvusvahelise õppekavaga, millel õppimine on Eesti ja teiste Euroopa Liidu riikide kodanikele tasuta. Õppekava koordineerib TalTechi küberkriminalistika ja küberjulgeoleku keskus.

Küberolümpia teadusprojektis osalesid noored ligi 78 000 korda

Viimasel viiel aastal panid Eesti noored enda küberturvalisuse alased teadmised ja oskused proovile ligi 78 000 korral. Küberolümpia projektiga suurendati nii koolinoorte kui üliõpilaste küberkaitse alaseid teadmisi ning populariseeriti karjäärivalikuid küberturvalisuse ja IT valdkonnas.

Iga aastaga muutusid võistlused aina populaarsemaks, mis näitab, et küberturvalisuse

alase teadlikkuse tõstmiseks on tehtud ära suur töö. Näiteks on KüberPuuringu võistlusel võrreldes nelja aasta taguse ajaga tõusnud osalevate koolide arv kolm korda ning õpilaste arv neli korda. Tänu distantsõppe kasutamisele on koolide teadlikkus küberturvalisuse teemade käsitlemise vajadusest tõusnud. Koolidele on Küberolümpia projekti raames loodud õppematerjalid ning ülesannete kogumikud suureks abiks küberturvalisuse teemade õpetamisel.

TalTech tänab Küberolümpia idee autorit, ellukutsujat ja suurtoetajat Kaitseministeeriumi ning kõiki osalenud koole. Ministeeriumi tellimusel viidi aastatel 2017-2021 läbi Küberolümpia projekt, mille raames korraldati erinevaid küberturvalisuse alaseid võistlusi, talendilaagreid, seminare ja konverentse, loodi õppematerjale ning avaldati uuringuaruandeid ja teaduspublikatsioone. Projekti tulemusel suurendati Eesti kaitseväe küberharjutusväljaku kasutusvõimalusi ja hoogustati teadus- ja arendustegevust küberkaitse õppuste valdkonnas.

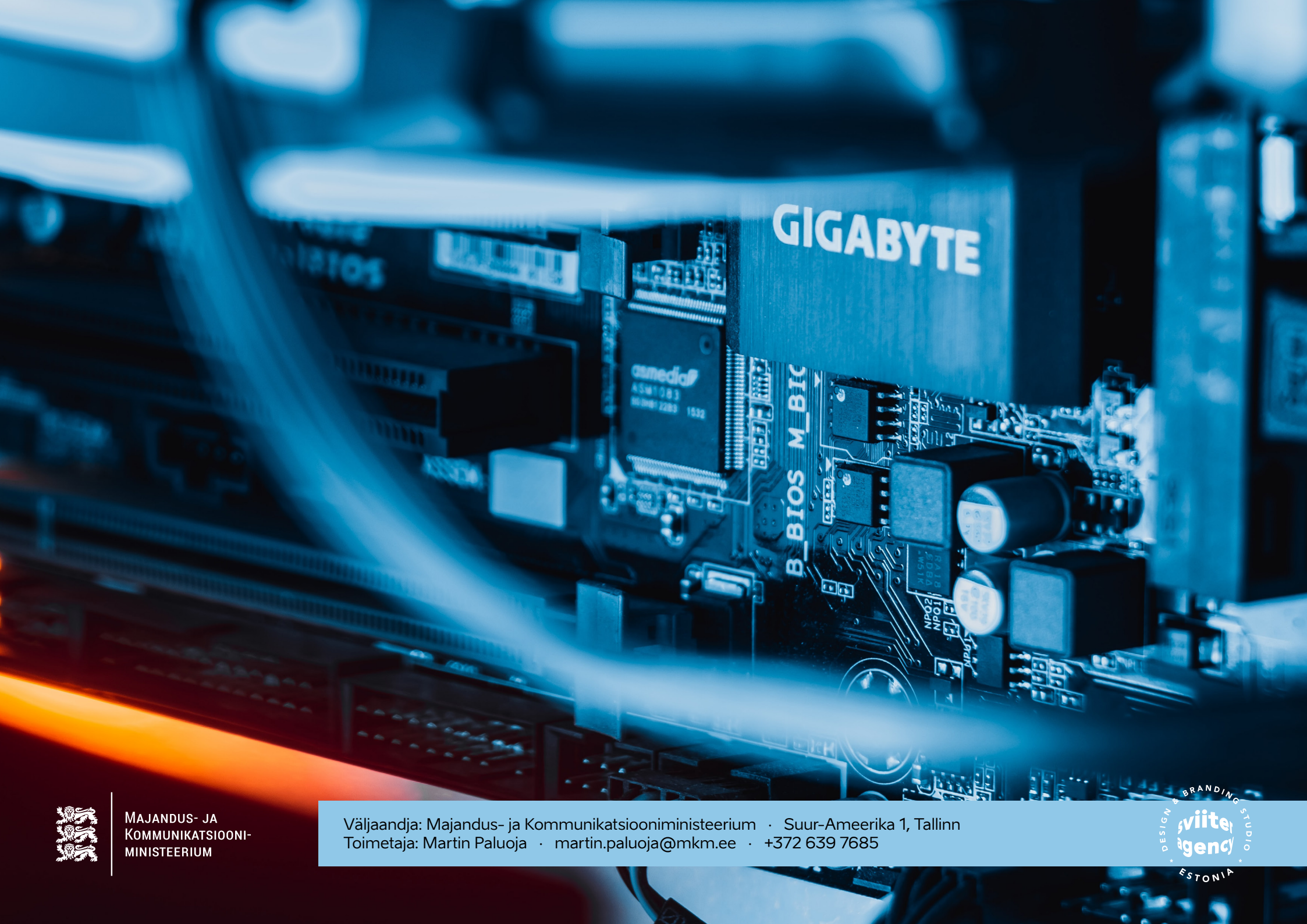

Majandus- ja Kommunikatsiooni-
ministeerium

Väljaandja: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium · Suur-Ameerika 1, Tallinn
Toimetaja: Martin Paluoja · martin.paluoja@mkm.ee · +372 639 7685

DESIGN & BRANDING STUDIO viite agency ESTONIA